

An aerial photograph showing a city skyline in the background, partially obscured by a hazy atmosphere. In the foreground, there is a vast, green agricultural field with a straight canal or drainage ditch running through its center. The sky is a pale, hazy blue.

Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten

Klaas Knot - Catshuissessie 21 december 2022

DeNederlandscheBank

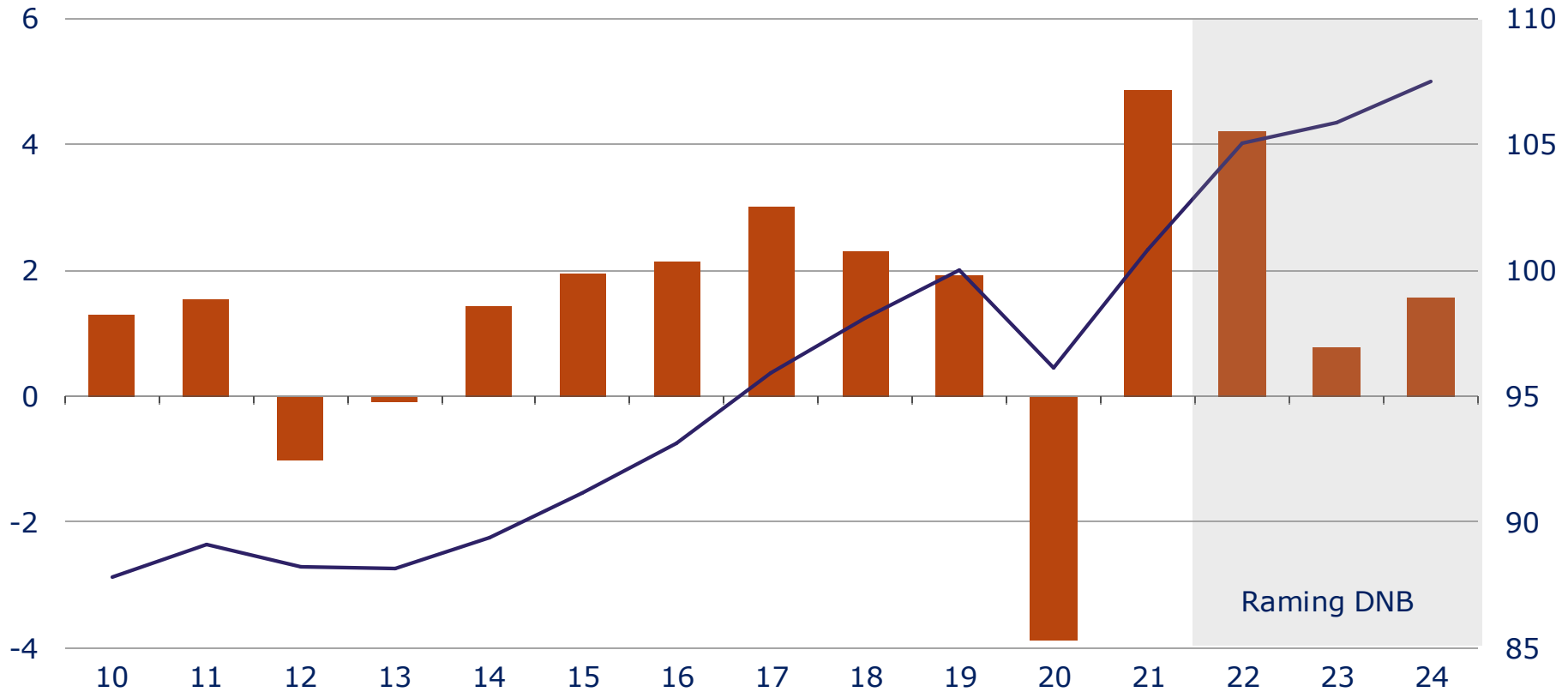
EUROSYSTEEM

DNB-raming 2023-2024

- Nederlandse economie stabiliseert in 2023, gevolgd door trendmatige groei in 2024.
- Inflatie bereikt dit jaar naar verwachting haar piek: door minder stijging van energieprijzen en effect van overheidsmaatregelen.
- Arbeidsmarkt uiterst krap, ondanks licht hogere werkloosheid in 2023.
- Door krapte en hoge inflatie nemen loonstijgingen toe, maar blijven achter bij de inflatie.
- Woningmarkt koelt af door de hogere rente.
- Tijdelijk hoger overheidstekort in 2023; de schuldquote neemt af.

Economie koelt af

Volume; 2019 = 100

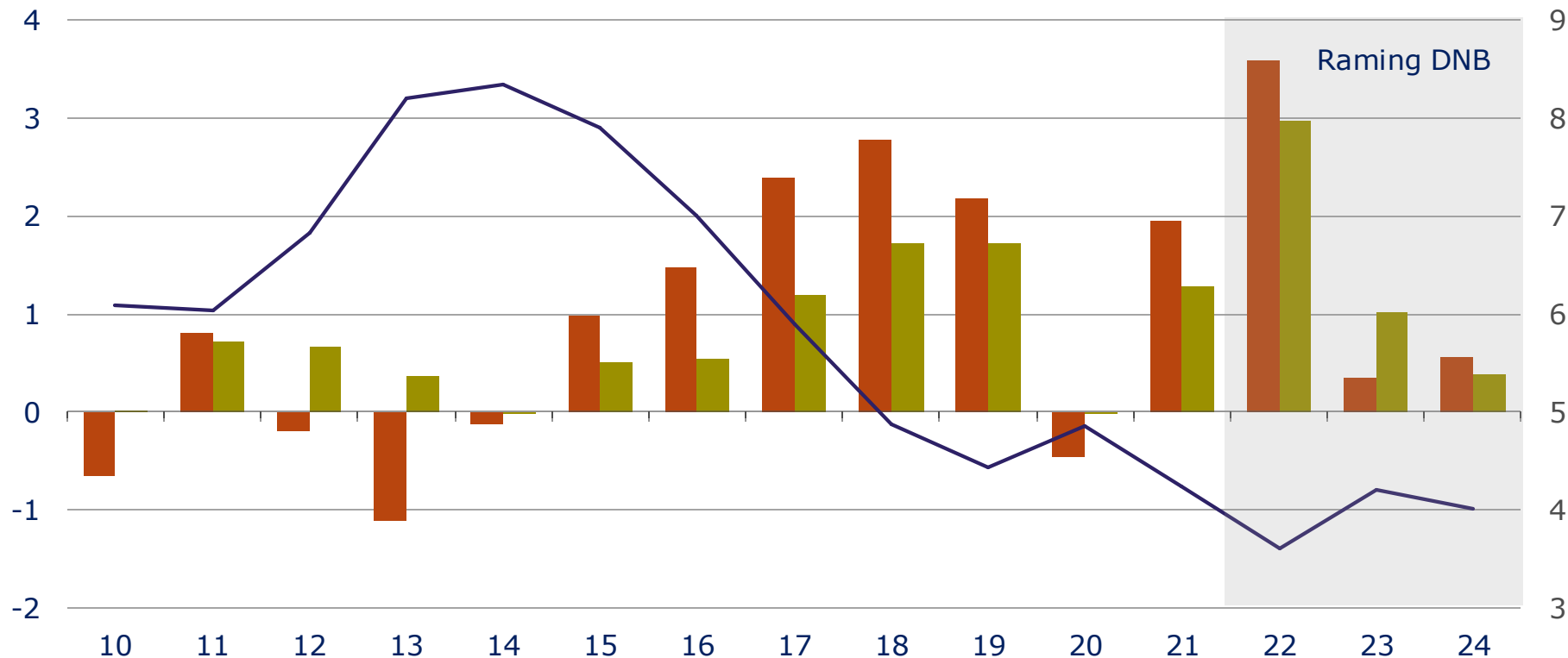
Groei

Niveau, schaal rechts

Bron: CBS en DNB.

Arbeidsmarkt blijft krap

Procentuele jaaromutaties en procenten beroepsbevolking

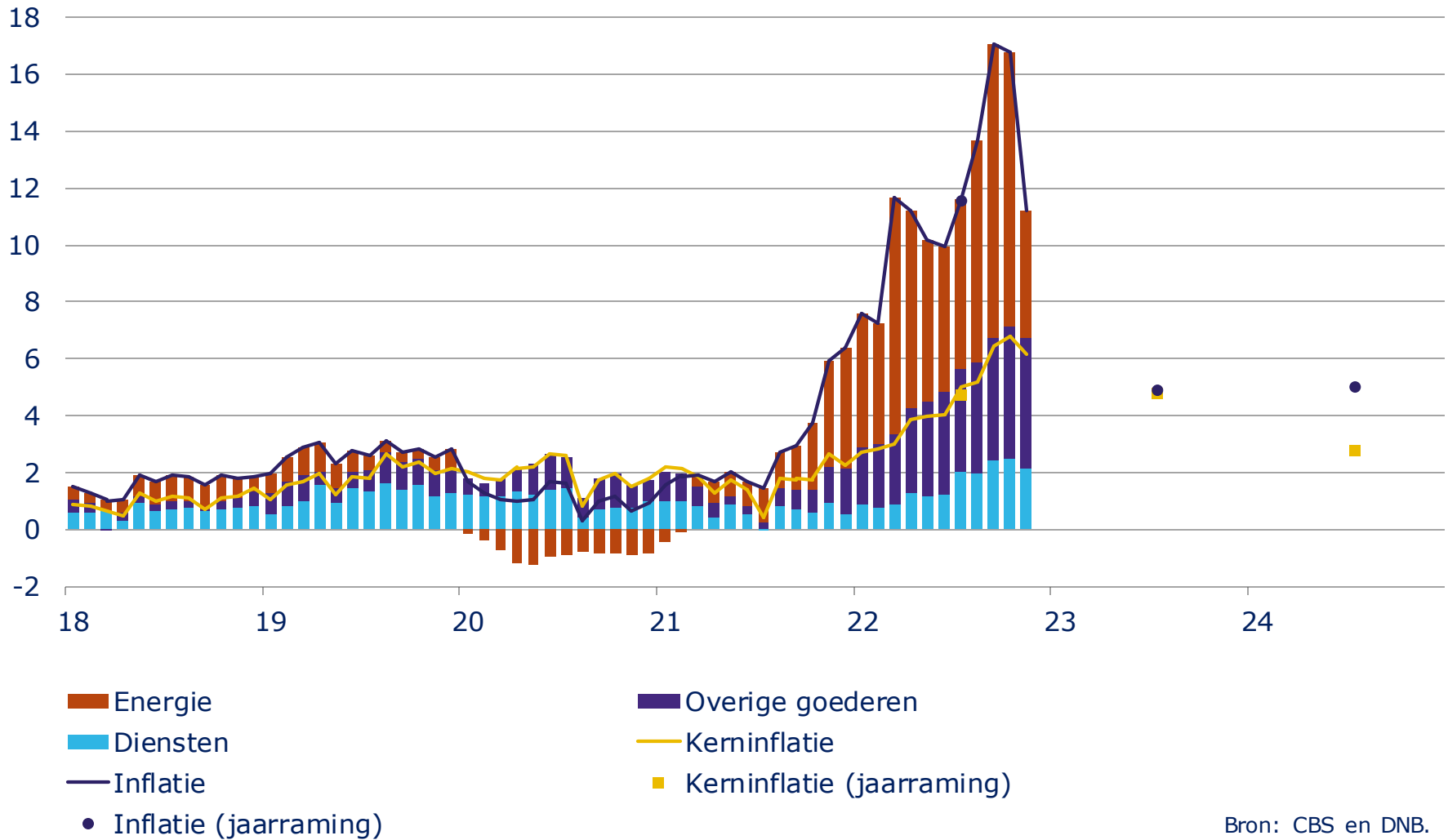

- Werkgelegenheid (personen)
- Arbidsaanbod (personen)
- Werkloosheidspercentage, schaal rechts

Bron: CBS en DNB.

Piek ligt achter ons, maar inflatie blijft langer hoog

Procentuele jaarommutaties en bijdragen in procentpunten

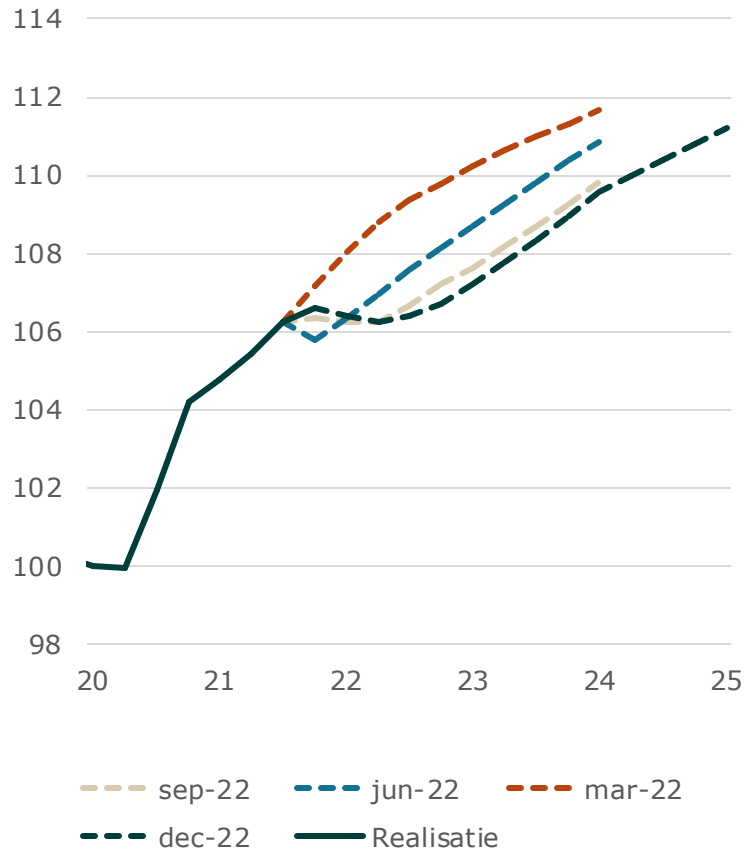

Bron: CBS en DNB.

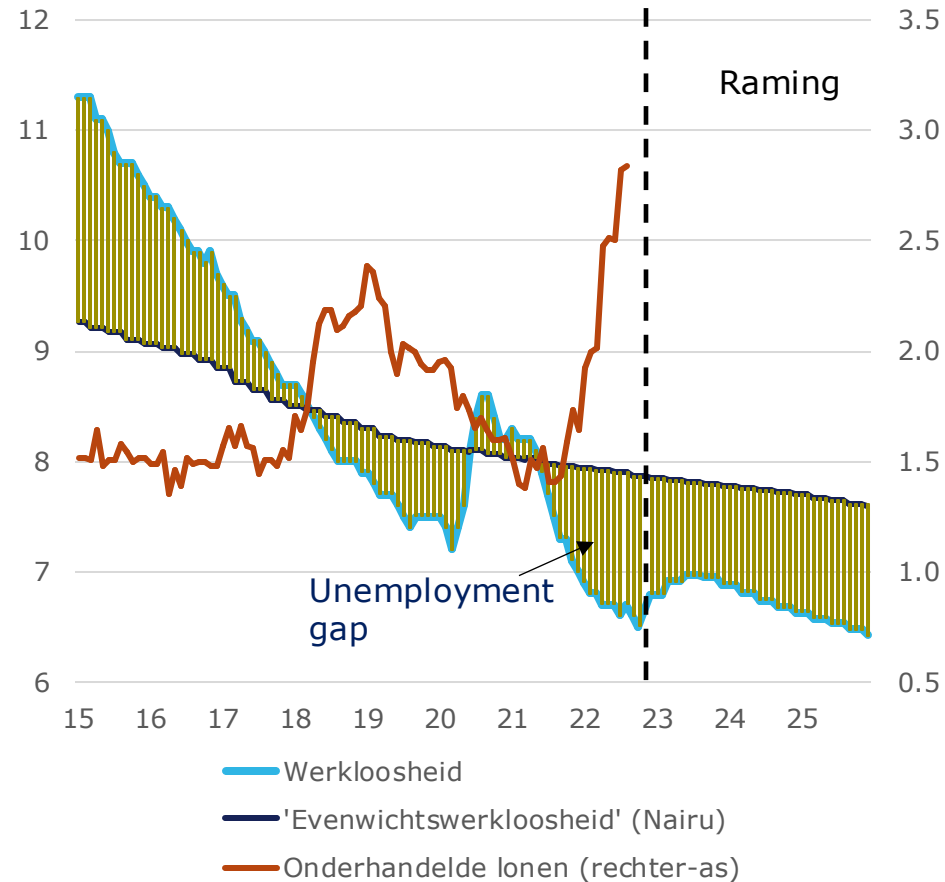
Eurozone: korte recessie in 22K4 en 23K1, daarna langzaam herstel

Groeivoorzichten opnieuw verslechterd in ramingen

bbp-groei Eurozone index, 2020K4=100

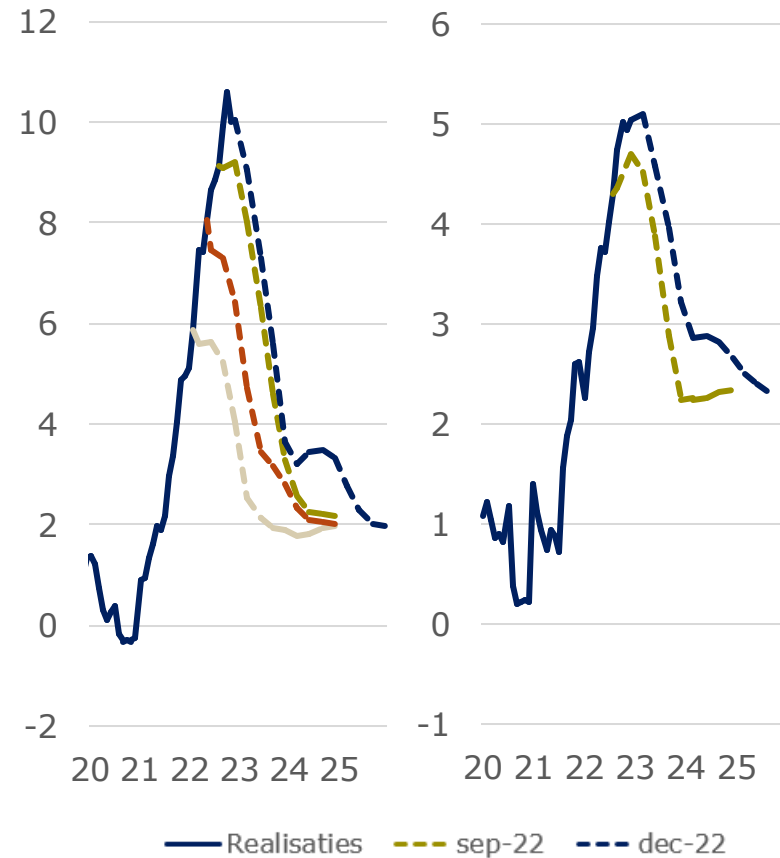
Arbeidsmarkt krap, nominale loongroei blijft echter achter bij inflatie

ECB-beleid verkrapt komende tijd nog fors verder

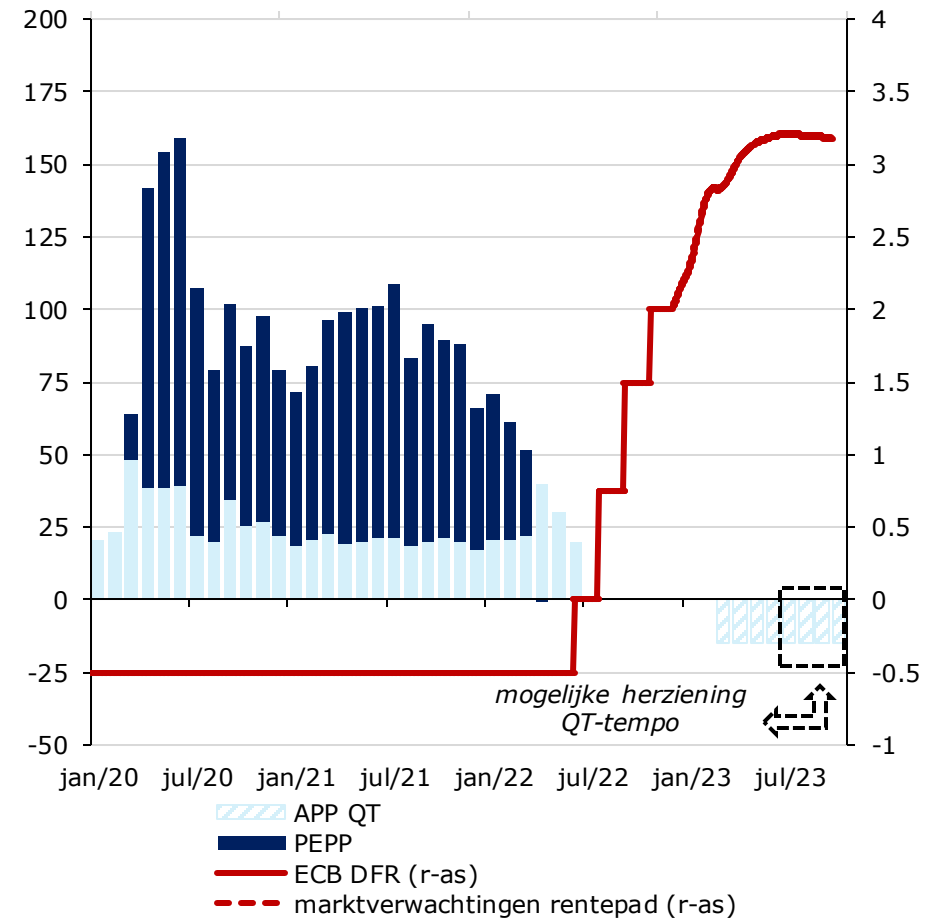
Piek inflatie bereikt, kerninflatie nog lang hoog

Inflatie (links) en kerninflatie (rechts) Eurozone %

Verdere rentestappen in het verschiet, QT start in maart

Nettovolumes (l-as, QE>0, QT<0), (verwachte) rentestappen (r-as)

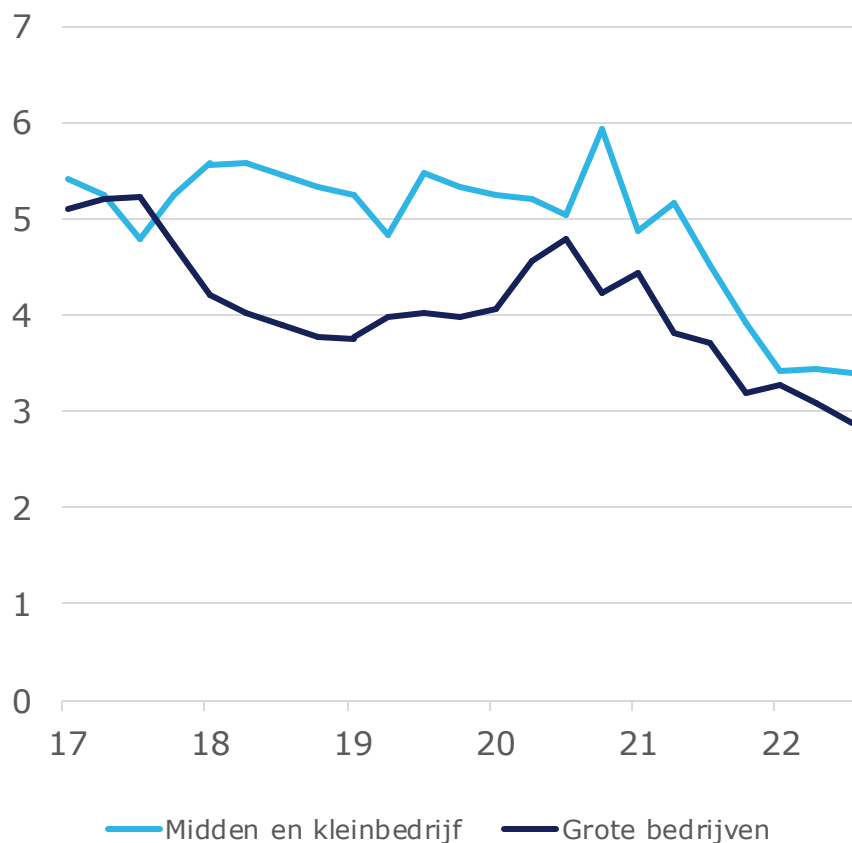

Markrentepad gebaseerd op OIS forward curve van 16 dec. 2022

Uitgangspositie bedrijfsleven robuust

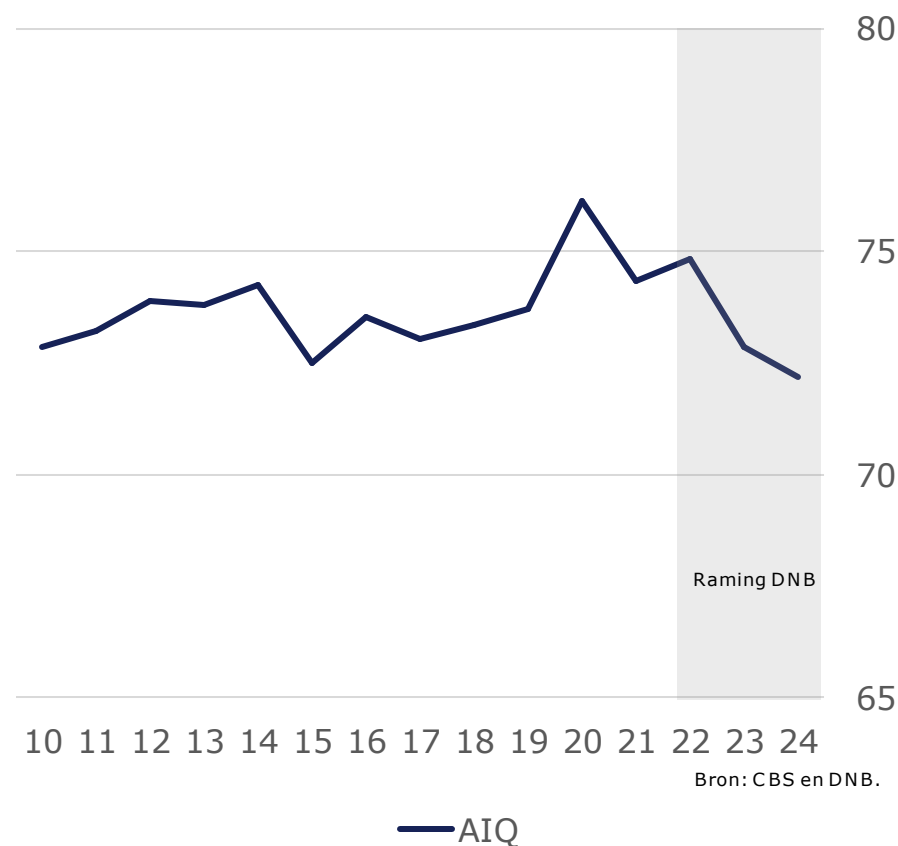
Niet-presterende leningen mkb en grootbedrijf

Kwartaalcijfers; Percentage van totaal uitstaande leningen

Arbeidsinkomensquote (2010 – 2024)

Marktsector

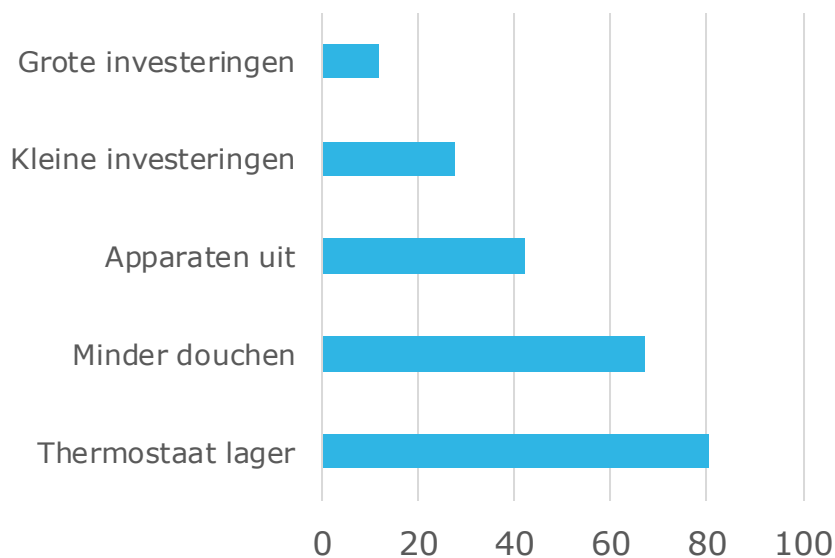

Huishoudens besparen energie, maar investeringen blijven beperkt

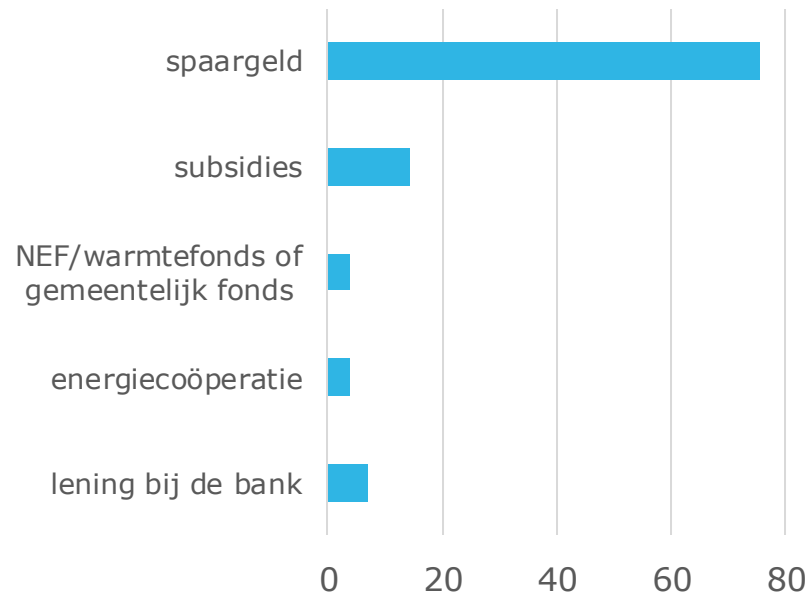
Huishoudens passen gedrag aan, maar investeringen beperkt

- 9 op de 10 huishoudens verminderen energieverbruik, slechts 1 op de 10 met grotere maatregel (zoals isolatie)
- Bereidheid te lenen voor investeringen in eigen huis zeer beperkt, terwijl we weten dat huishoudens wel leenruimte hebben.

Wat heeft u gedaan om het afgelopen jaar uw energieverbruik te verminderen? (%)

Hoe heeft u uw investering in verduurzaming betaald? (%)

Gerelateerde beleidsboodschappen

- **Kies volgend jaar voor gerichte compensatie, en zet in op verduurzaming.**
 - Meer duidelijkheid voor huishoudens is nodig over de noodzaak (prijzen langdurig hoog maar generiek prijsplafond tijdelijk) en mogelijkheden (bijv. warmtefonds) voor verduurzaming woning.
 - Afspraken met gemeenten en woningcorporaties kunnen helpen om gericht de energiezuinigheid van woningen van kwetsbare groepen te verbeteren.
 - Houdt steun aan bedrijven gericht en tijdelijk en coördineer dit op Europees niveau.
- **Demp koopkrachtverlies met inkomensgroei.**
 - Geraamde daling van de AIQ impliceert dat er macro-economisch gezien ruimte is voor sterkere loongroei.
- **Keer terug naar begrotingsdiscipline.**
 - Het voortzetten van ruime en ongedekte compensatie kan de staatsschuldquote weer doen stijgen en de inflatie verder verhogen.
 - Begrotingsdiscipline is onmisbaar voor duurzame welvaart.